

Література:

1. Біленчук П.Д., Кампо В.М. Основи конституційного права України: Навчально-метод. матеріали для викладачів та студентів юрид. спец. Київ: Вентури, 1997.
2. Історія держави і права України: У 2 ч. / За ред. А.Й. Рогожина. Київ: 1996.
3. Історія становлення українсько державності. Л.: Центр Європи, 1995.
4. Історія держави і права України: Підручник / за ред. А.С. Чайковський. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 512 с.
5. Конституційне право України: Підручник / Фрицький О.Ф. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 536 с.
6. Кульчицький В.С., Настюк М.І., Тищик Б.Й. З історії української державності. Л.: СВІТ, 1992.
7. Мироненко О.М. Історія Конституції України. К. : ІнЮре, 1997.
8. Павленко Ю., Храмов Ю. Українська державність у 1917–1918 рр. Київ, 1995.
9. Шаповал В.М. Становлення конституціоналізму і України; проблеми теорії. *Право України*. 1998. № 5, 24 с.

ПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Мельник О. М.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії, історії держави і права та філософії
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Левчишин О. О.

*студент 3 курсу юридичного факультету
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. На сучасному етапі державотворення в Україні інститут Президента був введений у дію Законом УРСР «Про заснування поста Президента Української РСР і внесення змін і

доповнень до Конституції (Основного Закону) Української РСР» від 5 липня 1991 р.

Президент України – це гарант додержання Конституції України, що впливає на режим стабільності закріпленого в Україні конституційного ладу і законності, утвердження конституціоналізму в цілому, забезпечення прав людини і громадянина [3].

Визнання Президента України главою держави має суттєве значення. Конституція виходить з того, що Президент формально не належить до виконавчої гілки державної влади. Безпосередньо, повноваження Президента України прописані в Конституції так, що це вимагає від нього бути політично відповідальним за діяльність державної виконавчої влади в країні, адже йому за Конституцією підпорядковується вся виконавча вертикаль.

У конструюванні правового статусу Президента у змішаній республіканській формі правління виключно значимим стає питання про взаємозв'язок його конституційних функцій та повноважень. Змістовна «розірваність» таких елементів правового статусу глави держави негативно впливає на реалізацію прямих функцій певного інституту, а за сприятливого збігу політичних обставин – також створює загрозу вчинення президентом конституційно не передбачених дій.

Президент України отримує свої повноваження від громадян України на основі рівного, загального і прямого виборчого права шляхом таємного голосування терміном на п'ять років. Президент України реалізує свою політичну волю та може вживати тільки закріплені за ним Конституцією і законами України повноваження, тобто діяти відповідно до закону.

Наведена вище теза набуває особливої значимості у визначенні статусу Президента України: за змістом ст. 102 та 106 Конституції України, які є ключовими, в характеристиці компетенції Президента України, є нез'ясованим питання про те, як згадані статті співвідносять функції та повноваження глави держави. Відкритим залишається питання про неправомірне відкриття автомобільних шляхів Президентом, оскільки це є прерогативою Кабінету Міністрів України відповідно до Конституції.

Функції глави держави – це найважливіші напрями його діяльності, які відображають функції та призначення відповідного інституту в механізми нашої держави. Невизначеність будь-якої з функцій Президента є надзвичайно деструктивною рисою утвердження його правового статусу [1, с. 115]. І це в рівній мірі стосується таких функцій Президента змішаної республіки як гарантування конституційного ладу чи інших соціально-правових цінностей, забезпечення принципу єдності державної влади або конституційної законності тощо.

У розділі V Конституції України чітко розписані повноваження Президента України, а саме у статті 106. У ній перелічено ряд державних посад, призначення на які входить в конституційні повноваження глави держави. Якщо розглядати питання призначення директора НАБУ Президентом України, то згідно з Рішенням Конституційного Суду № 11-р / 2020 від 16.09.2020 року виникає певний правовий дисонанс. Положення частини першої статті 6 щодо надання Президенту України повноважень призначати на посаду та звільняти з посади Директора Національного антикорупційного бюро України визнано таким, що не відповідає Конституції України. Це ґрунтується на тому, що вказана посада не віднесена Основним законом України до посад, призначення на які здійснює Президент.

Згідно ст. 102 Конституції України Президент України є гарантом додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Водночас, відповідно до п. 1 та 2 ст. 113 Конституції України Кабінет Міністрів України забезпечує виконання Конституції України, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина [2, с. 87]. Президент України не має жодного права передавати свої повноваження іншим особам або органам. Він користується таким надзвичайно важливим правом, як недоторканість на час виконання повноважень. За посягання на честь і гідність Президента України винні особи відповідають перед законом.

Висновок. Отже, Президент є найвищою посадовою особою України, який має ряд законодавчих повноважень, що регулюються Конституцією України. Перебуваючи на посаді глави держави, у правових аспектах роботи виникають певні питання, що безпосередньо пов'язані з розмежуванням законодавчих і виконавчих повноважень, спрямованих на чітку роботу вищих державних органів влади, а також Президента.

Література:

1. Гусарев С. Д., Тихомирова О. Д. Теорія Держави і права: навчальний посібник. – 2017. – 263 с.
2. Ковбасюк Ю. В., Вашенко К. О., Сурмін Ю. П., Державне управління: навчальний посібник. – 2013. – С. 87.
3. Конституція України – Розділ V, стаття 103–1996 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-v>.